

မြင်းခြံပြည်သူ့ဆေးရုံ၊ သုခိတာ သားဖွား၊ မီးယပ်နှင့် မွေးကင်းစကလေးကုသဆောင်
(၃)ထပ်အဆောက်အဦသစ် လှူဒါန်းပေးအပ်ပွဲ အခမ်းအနားတွင်
ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး ဒေါက်တာမြင့်ထွေး ပြောကြားခဲ့သည့်မိန့်ခွန်း ကောက်နုတ်ချက်

မြင်းခြံမြို့

၂၀၁၉ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ (၂၁)ရက်

- ဒီနေ့ဟာ မြင်းခြံမြို့အတွက် အလွန်အမှတ်တရဖြစ်စေတဲ့အပြင် အလှူရှင်များအနေနဲ့လည်း တော်တော်ဝမ်းသာကြည်နူးနေမယ်ဆိုတာ သေချာပါတယ်။ အလားတူစွာပဲ ဝန်ကြီးချုပ်အနေနဲ့ ကလည်း မိမိရဲ့တိုင်းဒေသကြီးမှာ ဒီလိုအလှူရှင်တွေရှိပြီး လှူတယ်ဆိုတာ ဆရာဝန်တစ်ယောက် အနေနဲ့ အများကြီးကျေနပ်နှစ်သိမ့်မယ်လို့ ကျွန်တော်ယူဆပါတယ်။
- အထူးသဖြင့်ကတော့ ပိုပြီးတော့ ပျော်ရွှင်ကျေနပ်မယ့် သူတွေကတော့ အမျိုးသမီးတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ မျိုးဆက်ပွားနိုင်တဲ့အရွယ် (Reproductive age) မှာရှိတဲ့ အမျိုးသမီးတွေ၊ ကိုယ်ဝန်ဆောင် အမျိုးသမီးတွေက အလွန်ပျော်မှာပါ။ ဆေးရုံအသစ်ကြီးမှာလာပြီးတော့ မွေးဖွားရမယ်၊ ဆေးရုံကလည်း သပ်သပ်ရပ်ရပ် သန့်သန့်ရှင်းရှင်းနဲ့ ပထမဆုံး လူလောကထဲကိုရောက်လာမယ့် ကလေးများကိုလည်း ဒီဆေးရုံမှာရှိတဲ့ အထူးကုကြီးတွေရဲ့ ကြည့်ရှုမှုကိုခံရမယ်ဆိုရင် တော်တော် ကောင်းပါတယ်။
- ကလေးတွေဟာ ဘာမှမပြောတတ်သော်ငြားလည်း ဒီကလေးတွေသာ စကားပြောတတ်မယ်ဆိုရင် သူတို့အလွန်ပျော်ရွှင်မှာပါ။ ဒါကိုလည်း အလှူရှင်တွေကစဉ်းစားပြီးတော့ ပီတိယူရပါမယ်။
- ဒီနေ့ဟာ one day event ဖြစ်သော်ငြားလည်း အလှူရှင်ဟာ ဘယ်နေရာရောက်ရောက် အမြဲစဉ်းစားနေလို့ရပါတယ်။ ဒီနေ့ဒီအချိန်မှာတော့ ငါလှူလိုက်တဲ့ဆေးရုံကြီးမှာ ကိုယ်ဝန်ဆောင် မိခင်တွေကို မွေးဖွားပေးနေတယ်။ သားဖွား၊ မီးယပ်အထူးကုပါရဂူတွေက ခွဲပြီး မွေးပေးနေတယ်။ မွေးကင်းစအဆောင်ထဲမှာ ကလေးလေးတွေဟာ အေးအေးဆေးဆေးနဲ့ နေနိုင်တယ်ဆိုတာကို အမြဲစဉ်းစားပြီးတော့ ဂုဏ်ယူနေသင့်ပါတယ်။ ဒါမှကုသိုလ်လည်း ပိုရမှာဖြစ်ပါတယ်။
- ဒီလို ကျပ်သိန်းပေါင်း(၅,၈၀၀)ခန့် တန်ဖိုးရှိတဲ့ အဆောက်အဦကြီးလှူပေးတဲ့အတွက် ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနအနေနဲ့လည်း တာဝန်ရှိပါတယ်။ ဘာတွေတာဝန်ရှိသလဲဆိုရင် ဒီဆေးရုံမှာ လိုအပ်တဲ့ပစ္စည်းကိရိယာတွေကို ကျွန်တော်တို့ပံ့ပိုးပေးရပါမယ်။ ဆေးရုံကြီးရှိတယ်၊ ဆရာဝန် တွေရှိတယ်၊ ကလေးအထူးကု၊ သားဖွားမီးယပ်အထူးကုတွေရှိတယ်၊ ဆရာမတွေ

ရှိမယ်။ သို့သော် ပစ္စည်းကိရိယာတွေ မရှိလို့ရှိရင်လည်း ဒီဆေးရုံကြီးက ဘယ်လိုမှလည်ပတ်နိုင်မှာ မဟုတ်ပါဘူး။

- ပစ္စည်းဝယ်ယူဖို့အတွက် ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်(ဝယ်ယူဖြန့်ဖြူးရေး) ထံလည်း လိုအပ်တဲ့ ပစ္စည်းစာရင်းကို ဆေးရုံအုပ်ကြီးက ပေးထားပြီးဖြစ်ပါတယ်။ အခုဆိုရင် ၂၀၁၈-၂၀၁၉ ခုနှစ်အတွက် တင်ဒါခေါ်နေပြီဖြစ်လို့ တင်ဒါဖောက်ပြီးတော့ ကျွန်တော်တို့ဝယ်ဖို့ရှိပါတယ်။ ၂၀၁၉-၂၀၂၀ ဘဏ္ဍာနှစ်မှာလည်း ဆက်ပြီးလုပ်ဖို့ရှိပါတယ်။ ပစ္စည်းတွေကို ပေးမယ်ဆိုတာ ကတော့ ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနရဲ့ ဝန်ကြီးတစ်ယောက်အနေနဲ့ ကျွန်တော်တို့ ဘက်ကလည်း တာဝန်ကျေပွန်အောင်လုပ်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။
- အထူးသဖြင့် အလှူရှင်ဖြစ်တဲ့ မိဘနှစ်ပါး ဦးရှိန်၊ ဒေါ်ပုလေးကိုရည်ရွယ်ပြီးတော့ ဒေါ်ချိုချိုဝင်းနှင့် ဒေါ်တင်အေးသန့်တို့က လှူဒါန်းတာကို ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနကိုယ်စား၊ မြင်းခြံမြို့နေ မြို့သူမြို့သားများရဲ့ ကိုယ်စား၊ မွေးဖွားမည့် ကိုယ်ဝန်ဆောင်မိခင်များကိုယ်စား အားလုံးကိုကျွန်တော် အထူးကျေးဇူးတင်ပါတယ်။
- အဲဒီတော့ ဒီဆေးရုံကြီးကတော့ လှူဒါန်းပြီးပြီ၊ ဒါပေမယ့် ဒီဆေးရုံကြီးကိုဆက်လက်ပြီးတော့ ကောင်းမွန်စွာလည်ပတ်နိုင်ဖို့ဆိုရင် စည်းစနစ်ကျဖို့လိုပါတယ်။ ဒီအတိုင်းဆေးရုံကြီးရှိပြီး ဖွင့်တယ်၊ လာတယ်၊ တက်တယ်၊ ဆင်းတယ် ဒီအတိုင်းလုပ်လို့မရပါဘူး။ ဒီဆေးရုံမှာ တက်တာနဲ့ လူနာဘယ်လိုသွားမလဲဆိုတာကိုပါ အဆင်ပြေအောင်လုပ်ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။
- အထူးသဖြင့် ရန်ကုန်လိုဆေးရုံကြီး၊ မြင်းခြံလိုဆေးရုံကြီးမှာဆိုရင် လူနာကလာတယ် သွေးသွားဖောက်ရမယ်ဆိုရင် ဟိုထိသွားဖောက်၊ နှလုံးကိုစစ်မယ်ဆိုရင် ဒီကိုလာစစ်နဲ့ အဲဒီလိုလုပ်လို့မရပါဘူး။ သူ့အဆင်သင့်လေးတွေ အဆင်ပြေချောမွေ့အောင် လုပ်ဆောင်ရတာကို logistic system လို့ခေါ်ပါတယ်၊ in terms of logistic management system ကို ပြန်လေ့လာပါ။ ဒါနဲ့ပတ်သက်လို့ လက်တွေ့အသုံးပြုသုတေသန လုပ်လို့ရပါတယ်၊ ပိုက်ဆံလည်းရှိပါတယ်။ ဆေးရုံအုပ်ကြီးအနေနဲ့လုပ်ချင်ရင် ဆေးသုတေသနဦးစီးဌာနနှင့် ကုသရေးဦးစီးဌာနက ပညာရှင်တွေနဲ့ပေါင်းပြီးတော့ သုတေသနလုပ်ပါ။ လုပ်တဲ့အခါမှာ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုပေးသူတွေကိုသာမက မွေးဖွားတဲ့မိခင်များကိုလည်း မေးရမှာဖြစ်ပါတယ်။
- ကိုယ့်ဘက်ကပဲကြည့်နေပြီး အဆင်ပြေတယ်လို့ထင်ရသော်ငြားလည်း မွေးဖွားတဲ့မိခင်ရဲ့ ခင်ပွန်း၊ မိသားစုကအစ အဆင်ပြေရဲ့လား ဘာတွေအဆင်မပြေဘူးလဲ အဲဒါကိုလည်း တတ်နိုင်သမျှ

ဖြည့်ဆည်းပေးသွားရပါမယ်။ ဒါမှသာလျှင် တိုးတက်မှာဖြစ်ပါတယ်။ သားဖွား၊ မီးယပ်နှင့် မွေးကင်းစကလေးတွေတင်မကပါဘူး။ မြင်းခြံဆေးရုံတစ်ခုလုံးကိုလည်း ဒီလိုလုပ်ရပါမယ်။ ဆိုလိုတာက ဆေးရုံအုပ်ကြီးသည် ဒီဆေးရုံကို သူပိုင်ပါတယ်။ မိမိ၏အိမ်ကဲ့သို့ စီမံကွပ်ကဲပါ။ ကျွန်တော်တို့ ဗဟိုမှာရှိတဲ့ အမြဲတမ်းအတွင်းဝန်တို့၊ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်တို့၊ ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်တို့က အကုန်လုံးပံ့ပိုးပေးမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

- ဒါမှသာလျှင် ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံမှာရှိတဲ့ ဆေးရုံတွေရဲ့ဆောင်ရွက်မှုဟာ အားလုံးချောချောမွေ့မွေ့နဲ့ အဆင်ပြေမှာဖြစ်ပါတယ်။ မဟုတ်လို့ရှိရင်အကုန် အထစ်ထစ်အငေါ့ငေါ့နဲ့ ဖြစ်နေပါမယ်။ ဒီနေရာမှာ ဘာအရေးကြီးသလဲဆိုတော့ သူနာပြုများပဲဖြစ်ပါတယ်။ ဆရာဝန်အရေးကြီးသလို သူနာပြုလည်းအရေးကြီးပါတယ်။ ဆရာဝန်က ဘယ်လောက်မိုးပျံအောင်တော်နေနေ ခွဲစိတ်ပြီး လူနာကြည့်ရှုစောင့်ရှောက်ခြင်းလို အခြေအနေမျိုးမှာဆိုရင် အဓိကအားဖြင့် ဆရာမတွေက ကြည့်ရှုစောင့်ရှောက်ရပါတယ်။ ဆရာမတွေက ခွဲစိတ်ကုသထားတဲ့လူနာတွေမှာ ရောဂါပိုးဝင်တာ ရှိ/မရှိ စတာတွေကို ကြည့်မယ်၊ ဘယ်လိုနေရမယ်၊ ဘယ်လိုအိပ်ရမယ်ကအစ အကုန်လုံး ဆရာမတွေက ပြောရပါမယ်။ အဲဒီတော့ ဒီဆေးရုံကြီးမှာ ဆရာဝန်၊ ဆရာမတွေက ပေါင်းပြီး တော့လုပ်မယ်ဆိုရင် ဒီဆေးရုံကြီးက မြင်းခြံမြို့မှာတစ်ခါတည်း နာမည်အကြီးကြီးဖြစ်သွားပါမယ်။ အဲဒီလိုဖြစ်စေချင်ပါတယ်။ အဲဒီလိုဖြစ်မှသာလျှင် အလှူရှင်တွေကလည်း ကျေနပ်နှစ်သိမ့်နိုင်မယ်လို့မြင်ပါတယ်။
- နောက်တစ်ခုက ကျွန်တော်တို့အခု ဆေးရုံတိုင်းဆေးရုံတိုင်းကို လာပြတဲ့အခါ လူနာမှတ်ပုံတင် လုပ်တဲ့နေရာမှာ ကွန်ပျူတာ(၁)လုံးစီ ထားပေးပါမယ်။ အဲဒီမှာ ဘာရောဂါနဲ့လာပြတယ်၊ တစ်ချို့ကလာပြတယ် ဆေးရုံတက်စရာမလိုဘူး ဆေးပေးပြီးပြန်ဆင်းသွားမယ်၊ တစ်ချို့က ဆေးရုံလာတက်တယ် ဘာရောဂါနဲ့တက်သလဲ၊ အခုအဲဒါကို ကျွန်တော်တို့က အခုလောလောဆယ်မှာ စာအုပ်တွေနဲ့လုပ်နေရပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံမှာ (၁၆)ခုတင်မှ ခုတင်(၂၀၀၀)ဆုံ ဆေးရုံထိ ဆေးရုံပေါင်း (၁,၁၄၄) ရှိရှိပါတယ်။ အဲဒါကြောင့် အဲဒီစာအုပ်တွေကို ဘယ်သူကပြန်ပြီး review လုပ်နိုင်မလဲ၊ ဘယ်သူက underline လုပ်မလဲ၊ ဘာမှမလုပ်နိုင်ပါဘူး။
- ဆေးရုံတွေမှာ ကွန်ပျူတာရှိရင် သူ့ software ထဲထည့်လိုက်လို့ရှိရင် ခလုတ်တစ်ချက်နှိပ်လိုက်တာနဲ့ မြင်းခြံပြည်သူ့ဆေးရုံကြီးမှာ ယောက်ျားဘယ်နှစ်ယောက်တက်သလဲ၊ မိန်းမဘယ်နှစ်ယောက်တက်သလဲ၊ ယောက်ျား/မိန်းမ အသက်ဘယ်လောက်မှ ဘယ်လောက်တက်သလဲ၊ ဘယ်ရောဂါနဲ့တက်သလဲ၊ ဒါတွေကထွက်လာပါမယ်။ အဲဒီလို စာရင်းအတိအကျထွက်လာမှ

သာလျှင် ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနရဲ့ စီမံကိန်း၊ စီမံချက်တွေ မှန်ကန်စွာ ချမှတ်နိုင်ပါမယ်။ အဲဒီလိုမဟုတ်ဘဲ မှန်းပြီးလုပ်ရတဲ့အခါကျတော့ ဆေးတွေကအစ မှန်းပြီးဝယ်ရတဲ့အခါ အလေအလွင့်ကအလွန်များပါတယ်။ ဒါကိုကျွန်တော်တို့က အမြန်ဆုံးစဖို့ရှိပါတယ်။ တစ်ချို့ဆေးရုံတွေမှာဆို စနေပါပြီ၊ ကွန်ပျူတာတွေကို ဆေးရုံတစ်ရုံမှာ အနည်းဆုံး (၁) လုံးချင်းစီ ပေးပါမယ်။

- နောက်တစ်ခုက ဒီမှာရှိတဲ့AMS တစ်ယောက်ကိုတာဝန်ပေးပြီး သေသေချာချာဆောင်ရွက်ခိုင်းပေးပါ။ ကျွန်တော်က ဒီအဆောင်ကြီးကို စံပြအနေနဲ့ ဖြစ်ချင်ပါတယ်။ ဆေးရုံကြီးမဟုတ်ရင်တောင် စံပြအဆောင်ကြီးဖြစ်စေချင်ပါတယ်။ အကုန်လုံးဖြစ်အောင် လုပ်စေချင်ပါတယ်။ ဘာမှမဖြစ်စရာမရှိပါဘူး၊ လုပ်လို့ရပါတယ်၊ သိပ်လည်းမကြီးဘူး၊ သိပ်လည်းမငယ်တဲ့ အခါကျတော့ လုပ်လို့ရပါတယ်။
- အရေးအကြီးဆုံးအချက်ကတော့ ဆေးရုံတွေမှာ အတွင်း/အပြင်သန့်ရှင်းရေး၊ အိမ်သာတွေ သန့်ရှင်းရေးပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ လူနာတွေမှာလည်း တာဝန်ရှိပါတယ်။ ဒီမှာဆိုရင် လူနာများနဲ့ လူနာစောင့်များရဲ့ တာဝန်၊ ဝတ္တရားများ အကုန်ကပ်ထားရပါမယ်။ ကလေးမွေးတဲ့ မိခင်များ ဖြစ်တဲ့အတွက် ကျန်းမာရေးနှင့်ဆိုင်တဲ့ ပညာပေးဗီဒီယိုတွေ၊ ရုပ်ပုံ ကားချပ်တွေ၊ immunization schedule ကာကွယ်ဆေးထိုးတာ ဘယ်လဘယ်အရွယ်မှာ ဘာကာကွယ်ဆေးတွေထိုးရမလဲ၊ AN care မမွေးခင် ကိုယ်ဝန်ဆောင်မိခင်များ ကိုယ်ဝန်ဆောင် ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ဘာတွေလုပ်ရမလဲ၊ ဘာတွေလိုက်နာရမလဲ၊ မွေးပြီးမိခင်များက ဘာတွေလုပ်ရမလဲဆိုတာ အကုန်လုံး သူ့နေရာနဲ့သူ ဆေးရုံမှာကပ်ထားရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။
- အမျိုးသမီးတစ်ယောက်ဟာ ကိုယ်ဝန်ဆောင်စောင့်ရှောက်မှုလာခံယူတဲ့အချိန် ကလေးလာမွေးတဲ့အချိန်တွေမှာ ဆေးရုံကိုရောက်လာတာနဲ့ ဒါတွေဖတ်ခြင်းအားဖြင့် ကလေးမွေးဖွားမှုဆိုင်ရာ၊ ကလေးနဲ့သက်ဆိုင်တဲ့ဗဟုသုတတွေ အများကြီးရပါမယ်။ အဲဒါတွေကိုလည်း ကျွန်တော်တို့ ကျန်းမာရေးဘက်ကလုပ်ပေးပါမယ်။ Health Literacy Promotion Unit ကနေ ဘာတွေလုပ်မလဲဆိုတာ လာကြည့်ခိုင်းပါမယ်။
- အလှူရှင်တွေအနေနဲ့ကလည်း (၆)လ (၁)နှစ်လောက်မှာ လာကြည့်ပါ။ ဘာတွေတွေ့သလဲ လှူထားတဲ့ဆေးရုံအခြေအနေ ဘယ်လိုရှိသလဲဆိုတာ လာကြည့်ပါ။ ပိုကောင်းဖို့အတွက် အကြံပြုချက်တွေပေးနိုင်ပါတယ်၊ ပေးစေချင်ပါတယ်။

- ဒီမှာပိုအရေးကြီးတာဘာလဲဆိုတော့ ကျွန်တော်တို့ဆေးရုံမှာ ဆေးရုံအထောက်အကူပြုအဖွဲ့ဆိုတာရှိပါတယ်။ ဒီအဖွဲ့ကြီးတွေအနေနဲ့ကလည်း မကြာမကြာ (၂)ပတ် (၁)ခါလောက် ဝင်ကြည့်ပြီး လိုအပ်ချက်များကို အကြံပြုပေးစေချင်ပါတယ်။ အဲဒါအလွန်အရေးကြီးပါတယ်။
- ဒီမှာလူတဲအခါမှာ အဆောက်အဦတင်မကပါဘူး၊ ပရိဘောဂတွေပါ လူထွားတဲ့အတွက် တော်တော်လည်း ထူးခြားပါတယ်။ များသောအားဖြင့် အဆောက်အဦ လှူသော်လည်း အတွင်းပစ္စည်းများမပါပါဘူး ကျန်တဲ့ equipment တွေက ကျွန်တော်တို့ အကုန်လုပ်ပေးပါမယ်။ ဒါမှ ပြည့်စုံတဲ့ဆေးရုံကြီးဖြစ်တဲ့အခါကျတော့ အခြားသူတွေလာကြည့်တဲ့အခါ ပိုလှူချင်တဲ့စိတ်တွေ ပေါ်လာရင် ကျွန်တော်တို့ အများကြီးအကျိုးရှိပါတယ်။
- ဒီမှာကတော့ ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနရဲ့ ရည်မှန်းချက်ဖြစ်တဲ့ ရောဂါဘယကင်းဝေးပြီး လူတိုင်းသက်တမ်းစေ့နေနိုင်ဖို့ဆိုတာ ဆရာဝန်တွေ၊ ဆရာမတွေအပေါ်မှာ အများကြီးမူတည်နေပါတယ်။ သူတို့ရဲ့ကျွမ်းကျင်မှုပိုင်းဆိုင်ရာအတွက် အများကြီးကြိုးစား ဆောင်ရွက်နေပါတယ်။
- ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ဒုတိယရည်မှန်းချက်က လူတိုင်းရောဂါဘယကင်းဝေးရေးဆိုတာ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးက လုပ်နေပါတယ်။ ရောဂါတွေဟာ ပြည်သူတွေအနေနဲ့က ကျန်းမာရေးအသိဉာဏ်နည်းလို့ဖြစ်တာပါ။ ဥပမာ- အမျိုးသမီးတွေမှာ သွေးဆင်းတာကအစ၊ ကိုယ်ဝန်ဆောင်စောင့်ရှောက်မှုခံယူပုံကအစ ကိုယ်ဝန်ဆောင်မိခင်တွေ ဘယ်နှစ်ခါလာပြရမယ်ဆိုတာ သူတို့မသိရှာဘူး။ မသိတော့ ကိုယ်ဝန်(၈)လလောက်နေမှလာပြတယ်၊ ပြတဲ့အခါကျမှ ခြေထောက်တွေဖောနေတယ်၊ သွေးတိုးလည်းရှိနေတယ်၊ pre eclampsia ပေါ့၊ ကိုယ်ဝန်အဆိပ်တက်တာတွေဖြစ်တယ်။ မွေးခါနီးကျမှ လာပြတဲ့အခါကျတော့ ကလေးက ကန့်လန့်ကြီးဖြစ်နေတယ်။ အဲဒါမျိုးလက္ခဏာတွေကို မိခင်တွေက ကြိုသိနေသင့်ပါတယ်။ ကိုယ်ဝန်ဆောင် စောင့်ရှောက်မှုဘယ်နှစ်ကြိမ်ခံယူရမလဲဆိုတာ သူတို့သိဖို့လိုပါတယ်။ ဒီအသိနဲ့ ဗဟုသုတတွေသာရှိရင် ကိုယ်ဝန်ဆောင်အမျိုးသမီးတင်မကဘူး တိုင်းပြည်တစ်ပြည်လုံး တော်တော်များများ ရောဂါဟာ ဖြစ်လာနိုင်မှာ မဟုတ်ပါဘူး။
- ရောဂါဖြစ်ပွားမှုနည်းသွားဆိုရင် ဆေးရုံလာတဲ့ လူနာအရေအတွက်နည်းသွားပါမယ်။ အကျိုးဆက်အနေနဲ့ ဆေးရုံမှာရှိတဲ့ ဆရာဝန်၊ ဆရာမတွေအနေနဲ့ quality care အရည်အသွေးပိုမိုပြည့်မီသော ဝန်ဆောင်မှုကို နည်းပါးသောလူနာတွေကို ပေးနိုင်လာမှာဖြစ်ပါတယ်။ လူနာ

အရေအတွက်သိပ်များရင် အရည်အသွေးပြည့်ဝတဲ့ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုပေးဖို့ မတတ်နိုင်ပါဘူး။ ဆိုလိုတာက လူနာ (၁၀၀)လာမယ့်အစား (၃၀)ပဲလာမယ်ဆိုရင် အချိန်ပေးပြီး ပိုကြည့်လို့ရပါမယ်။

- လူနာအရေအတွက်နည်းသွားပြီဆိုရင် ဓါတ်မှန်ရိုက်ရတဲ့လူနာနဲ့ ဓါတ်ခွဲစမ်းသပ်တဲ့လူနာလည်း နည်းသွားပြီး ဆေးပေးရတဲ့လူနာနည်းသွားမယ်။ ဆေးရုံတွေမှာ လူနာနည်းပါးလာတဲ့အတွက် congestion မဖြစ်တဲ့အခါကျတော့ Nosocomial infection လို့ခေါ်တဲ့ ဆေးရုံမှတစ်ဆင့်ကူးစက်တက်တဲ့ရောဂါမျိုး ဖြစ်ပွားတော့မှာမဟုတ်ပါဘူး။ ရောဂါတစ်ဦးနဲ့တစ်ဦး မကူးတော့ပါဘူး၊ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံမှာ ဒါကိုအဓိကထားပြီး လုပ်နေပါတယ်။
- ပြည်သူများရဲ့ ကျန်းမာရေးအသိပညာမြှင့်တင်ဖို့အတွက်ကိုလည်း ဦးစားပေးဆောင်ရွက်နေပါတယ်။ ဆရာတို့သိမှာပါ သတင်းစာတွေမှာ tablet phone တွေပေးတာ အမြဲပါပါတယ်။ အခု tablet phone (၁၂,၀၀၀) ပေးပြီးပြီ။ သားဖွားဆရာမ၊ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးကြီးကြပ်(၁)၊ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးကြီးကြပ်(၂)၊ ကျန်းမာရေးမှူး၊ အမျိုးသမီးကျန်းမာရေးဆရာမ၊ ဆရာဝန်တွေလည်း ပေးနေပါတယ်။ station officer တိုက်နယ်ဆရာဝန်၊ မြို့နယ်ဆရာဝန် အကုန်ပေးနေပါပြီ။ အခုလောလောဆယ် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် (၇)ခုမှာ (8") tablet phone (၁၂,၀၀၀) ပေးပြီးပါပြီ။
- အခုလာမယ့် (၄)လလောက်ထဲမှာ tablet phone (၁၄,၀၀၀)ရမယ်။ Gavi အဲဒီကနေ (၁၄,၀၀၀) လုံးဖိုး ပိုက်ဆံပေးထားတဲ့အတွက် Unicef က ကျွန်တော်တို့ကိုယ်တို့ သူတို့ international တင်ဒါခေါ်နေပြီ။ အဲဒီ tablet phone အလုံးပေါင်း (၁၄,၀၀၀)ရရင် ကျန်တဲ့သူတွေကို အကုန်ပေးပါမယ်။ နောက်ပိုင်းကျရင် ဆရာဝန်တွေကို မွမ်းမံသင်တန်းတွေမခေါ်တော့ဘူး၊ ခွဲစိတ်လိုမျိုး သင်တန်းပဲခေါ်တော့မယ်။ ဆေးပညာနဲ့ ပတ်သက်တာတွေဆိုရင် ဒီ tablet phone ကနေပြီးတော့ မွမ်းမံသင်တန်းတွေပေးတော့မယ်။ သားဖွားဆရာမတို့၊ သူနာပြုဆရာမတွေကိုလည်း ဒီ tablet phone ကနေပဲ အကုန်သွားတော့ပါမယ်။
- ဆေးဘက်ဆိုင်ရာကျွမ်းကျင်ဝန်ထမ်း (paramedical staff) တွေလည်း ကျွမ်းကျင်မှုသင်တန်းတွေ အများကြီးပေးမှာပါ။ Physiotherapist ၊ ဓါတ်မှန်၊ ဓာတ်ခွဲ အကုန်ပါပါတယ်။ ကျွန်တော့်အနေနဲ့ကတော့ ဒါတွေကို အကုန်လုပ်နေပါတယ်။ ကျွန်တော့်ဝန်ကြီးဌာနမှာ ဌာနကြီး (၇)ခုရှိပါတယ်။ ကုသရေးဦးစီးဌာန၊ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးဦးစီးဌာန၊ ကျန်းမာရေးလူ့စွမ်းအားအရင်း

အမြစ်ဦးစီးဌာန၊ ဆေးသုတေသနဦးစီးဌာန၊ တိုင်းရင်းဆေးပညာဦးစီးဌာန၊ အစားအသောက်နှင့် ဆေးဝါးကွပ်ကဲရေးဦးစီးဌာန၊ အားကစားနှင့်ကာယပညာဦးစီးဌာနတို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

- အဲဒီဌာနကြီး(၇)ခုမှာ အရေးကြီးတာကတော့ အားကစားနှင့်ကာယပညာဦးစီးဌာန ဖြစ်ပါတယ်။ အားကစားနှင့်ကာယပညာဦးစီးဌာနမှာ "exercise is medicine" ကိုယ်လက်လှုပ်ရှားမှုသည် ဆေးတစ်ပါးဖြစ်တယ်ဆိုတာကို စတင်ဆောင်ရွက်နေတာ ယခုဆိုရင် တစ်နိုင်ငံလုံးအတိုင်းအတာ နဲ့ လွှမ်းခြုံဆောင်ရွက်နိုင်ပြီဖြစ်ပါတယ်။ လူတစ်ယောက်အတွက် အဓိကက ကျန်းမာရေးကောင်း ဖို့ပါပဲ။ ကိုယ်လက်လှုပ်ရှား လေ့ကျင့်ခန်းကို မှန်မှန်လုပ်ကြပါ။ အဲဒါကို မှန်မှန်လုပ်ကြပါ။
- ဒီမြင်းခြံမြို့မှ ဒီမှာထိုင်နေတဲ့ ရပ်မိရပ်ဖပြည်သူများကို အကြံပြုချင်တာကတော့ အနည်းဆုံး မနက်တိုင်းလမ်းလျှောက်ပါ။ ဒါအရေးအကြီးဆုံးပါပဲ။ ကျန်းမာလို့ရှိရင် အများကြီးပါပဲ ကျန်းမာ သန်စွမ်းမယ်၊ အကုန်ကောင်းပါတယ်။ အဲဒါကြောင့် ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနက အားကစားနဲ့ပေါင်းပြီးတော့ လုပ်နေပါတယ်။ ဆရာဝန်တွေလည်း exercise လုပ်ပါ။ မနက်ကို ပုံမှန်လမ်းထလျှောက်စေချင်ပါတယ်။ ဆရာဝန်တွေ ကျန်းမာမှလည်း ပြည်သူများကို ကုသနိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။
- နောက်ဆုံးအနေနဲ့ ကျွန်တော်တင်ပြချင်တာကတော့ အလှူရှင်ဖြစ်တဲ့ မိဘနှစ်ပါး ဦးရှိန်၊ ဒေါ်ပုလေးကိုရည်ရွယ်ပြီးတော့ ဒေါ်ချိုချိုဝင်းနှင့် ဒေါ်တင်အေးသန့်တို့က လှူဒါန်းတာကို ကျွန်တော့်အနေနဲ့ အထူးလည်းနှစ်ခြိုက်တယ်၊ အထူးလည်းကျေးဇူးတင်တယ်၊ အထူးလည်း ဂုဏ်ယူပါတယ်လို့ ပြောကြားရင်း နိဂုံးချုပ်အပ်ပါတယ်။

အခမ်းအနားတက်ရောက်သူများစာရင်း-

- မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီးအစိုးရအဖွဲ့ဝန်ကြီးချုပ် ဒေါက်တာဇော်မြင့်မောင်
- မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီးအစိုးရအဖွဲ့ဝန်ကြီးများ
- ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနမှ အမြဲတမ်းအတွင်းဝန်
- ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးနှင့်ကုသရေးဦးစီးဌာနမှ ခေတ္တညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်နှင့် ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်များ
- ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်ကြီးများ
- အလှူရှင်များ

- ရပ်မိရပ်ဖများ
- ဆေးရုံတွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်နေသော ဆရာဝန်များ၊ ဆရာမများ၊ သူနာပြုဆရာမများနှင့် ဝန်ထမ်းများ။

(ဤမိန့်ခွန်းသည် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး၏ လက်ရေးမူမှ ပြန်လည်ရိုက်နှိပ်ထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။)